

PRESUDA SUDA

23. ožujka 1982.(*)

„Potpora iz EFSJP-a za gradnju ribarskih plovila – 'pooling'”

U predmetu 102/81,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je Sudu uputio Walther Richter, predsjednik Hanseatisches Oberlandesgericht Bremen, (Hanzeatski visoki zemaljski sud u Bremenu, Njemačka), u svojstvu arbitra, u arbitražnom postupku koji se pred njim vodi između

Nordsee Deutsche Hochseefischerei GmbH, sa sjedištem u Bremerhavenu, Savezna Republika Njemačka,

i

1. **Reederei Mond Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG**, sa sjedištem u Bremerhavenu,

2. **Reederei Friedrich Busse Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG**, sa sjedištem u Bremerhavenu,

o tumačenju uredbi Vijeća br. 17/64/EEZ od 5. veljače 1964. (SL 1964, str. 586.), br. 729/70 od 21. travnja 1970. (SL L 94, str. 13.) i br. 2722/72 od 19. prosinca 1972. (SL L 291, str. 30.), koje se sve odnose na potpore u okviru Komponente za smjernice Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi,

SUD

u sastavu: G. Bosco, predsjednik prvog vijeća, u ulozi predsjednika, A. Touffait i O. Due, predsjednici vijeća, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling i A. Chloros, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Reischl

tajnik: A. Van Houtte

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 22. travnja 1981. koju je Sud zaprimio 27. travnja 1981., arbitar u sporu između tri društva njemačkog prava sa sjedištem u Bremerhavenu postavio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u dva prethodna pitanja o tumačenju članka 177. Ugovora i o tumačenju uredbi Vijeća br. 17/64 od 5. veljače 1964. (SL 1964, str. 586.), br. 729/70 od 21. travnja 1970. (SL L 94, str. 13.) i br. 2722/72 od 19. prosinca 1972. (SL L 291, str. 30.), koje se sve odnose na potpore u okviru Komponente za smjernice Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi (u daljnjem tekstu EFSJP).
- 2 Spor u glavnom postupku odnosi se na provedbu ugovora koji je 27. lipnja 1973. sklopilo niz njemačkih brodograditelja. Ugovor se odnosio na zajednički projekt izgradnje trinaest ribarskih brodova tvornica, a njegova svrha bila je jednaka raspodjela između ugovornih stranaka čitave financijske potpore koju su primili iz EFSJP-a, tako da jedna trećina ukupnog iznosa odobrene potpore bude dodijeljena svakom brodu koji će se graditi. Ugovorne stranke su prethodno zajedničkim sporazumom podnijele zahtjeve EFSJP-u za financijsku potporu za izradu devet brodova.
- 3 Od tih devet zahtjeva Komisija je na kraju odobrila samo šest, a ostale je odbila ili povukla. Jedno od poduzeća koje je sudjelovalo u navedenom programu izgradnje zatražilo je od dva druga poduzeća da mu isplate iznose na koje je imalo pravo na temelju ugovora od 27. lipnja 1973.
- 4 Spor koji je s tim u vezi nastao upućen je na arbitražu. Ugovor iz 1973. sadržavao je klauzulu prema kojoj, u slučaju neslaganja između stranaka o bilo kojem pitanju koje proizlazi iz ugovora, konačnu odluku donosi arbitar, pri čemu su isključena pravna sredstva pred redovnim sudovima. U skladu s navedenom klauzulom arbitra je imenovala Gospodarska komora iz Bremena, nakon što je postalo očito da se stranke u sporu ne mogu dogovoriti o njegovom imenovanju.
- 5 U arbitražnom postupku tuženici su tvrdili da je ugovor iz 1973. ništavan, jer se odnosio na potporu iz EFSJP-a za izgradnju brodova za koje Komisija nije odobrila takve potpore. Prema njihovom mišljenju potpora EFSJP-a povezana je s provedbom određenog projekta i stoga je korisnik ne može valjano prenijeti na drugi projekt.
- 6 Arbitar je smatrao da u skladu s njemačkim pravom valjanost ugovorno dogovorene razdiobe financijskih potpora EFSJP-a ovisi o pitanju je li takva razdioba nepravilnost u smislu relevantnih odredbi Zajednice. S obzirom na to da je smatrao da mu je rješenje tog pitanja potrebno za donošenje odluke, pitanje je uputio Sudu.
Primjena članka 177.
- 7 S obzirom na to da je arbitražni sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku Sudu osnovan ugovorom između privatnih osoba, najprije treba razmotriti može li ga se smatrati sudom države članice u smislu članka 17. Ugovora.
- 8 Prvo pitanje arbitra odnosi se na taj problem. Ono glasi kako slijedi:

„Je li njemački arbitražni sud, koji ne smije odlučivati po pravičnosti već po zakonu, i čija odluka ima isti učinak kao i pravomoćna sudska presuda (članak 1040. Zivilprozessordnung (Zakon o građanskom postupku)), ovlašten da uputi zahtjev za

prethodnu odluku Sudu Europskih zajednica u skladu s drugim stavkom članka 177. Ugovora o EEZ-u?”

- 9 U vezi s tim valja istaknuti, kao što je već navedeno u pitanju, da nadležnost Suda da odluči o pitanjima koja su mu upućena ovisi o prirodi predmetne arbitraže.
- 10 Točno je da djelovanje predmetnog arbitrnog suda, kao što je arbitar istaknuo u svojem pitanju, dopušta određene sličnosti sa sudskom aktivnošću jer je arbitraža osnovana na temelju zakona, da arbitar mora odlučivati u skladu sa zakonom i da njegova odluka među strankama ima učinak pravomoćne presude i može postati izvršna po dobivanju egzekvatore. Međutim, te karakteristike nisu dovoljne da bi se arbitru mogao priznati status „suda države članice” u smislu članka 177. Ugovora.
- 11 Prvo potrebno je ustanoviti da su u trenutku sklapanja ugovora 1973. ugovorne stranke imale slobodu odlučiti o prepuštanju eventualnih sporova na rješavanje redovnim sudovima ili odabrati arbitražu na način da se klauzula u tom smislu umetne u ugovor. Iz činjenica u predmetu proizlazi da ugovorne stranke nisu imale nikakvih obaveza, bilo činjeničnih ili pravnih, da svoje sporove podvrgnu arbitraži.
- 12 Drugo, njemačka javna tijela nisu uključena u odluku o odabiru postupka pred arbitražom i stoga ne mogu po službenoj dužnosti sudjelovati u postupku pred arbitrom. Savezna Republika Njemačka, koja je kao država članica Zajednice odgovorna za provedbu obveza koje proizlaze iz prava Zajednice na svojem teritoriju, u skladu s člankom 5. i člancima 169. do 171. Ugovora, privatnim osobama nije povjerila niti preputila dužnost kojom se osigurava da su takve obveze na predmetnom području ispunjene.
- 13 Iz tih razmatranja proizlazi da povezanost između arbitražnog postupka u ovom slučaju i sustava pravnih sredstava u predmetnoj državi nije dovoljno uska da bi se arbitar mogao smatrati „sudom države članice” u smislu članka 177.
- 14 Kao što je Sud utvrdio u svojoj presudi od 6. listopada 1981. (Broekmeulen, 246/80, Zb., str. 2311.), pravo Zajednice mora se poštovati u potpunosti na teritoriju svih država članica; ugovorne stranke stoga nemaju mogućnost odstupati od njega. U tom pogledu valja skrenuti pozornost na činjenicu da, ako ugovorna arbitraža postavi pitanja o pravu Zajednice, redovni sudovi mogu biti pozvani da ispituju ta pitanja, bilo u okviru njihove suradnje s arbitražnim sudovima, a posebno kako bi im pomogli u određenim postupovnim radnjama ili u tumačenju mjerodavnog prava, ili tijekom nadzora arbitražne odluke koji može imati veći ili manji doseg, ovisno o slučaju, i koji se mora provoditi u slučaju žalbe, prigovora, egzekvatore ili bilo kojeg drugog pravnog sredstva predviđenog mjerodavnim nacionalnim propisima.
- 15 Na tim nacionalnim sudovima je da provjere je li potrebno Sudu uputiti zahtjev za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora kako bi dobili tumačenje ili procjenu valjanosti odredbi prava Zajednice koje moraju primijeniti pri izvršavanju svojih funkcija pružanja pomoći ili nadzora.
- 16 Iz navedenog proizlazi da u ovom slučaju Sud nije nadležan za donošenje presude.

Troškovi

- 17 Troškovi Vlade Kraljevine Danske, Vlade Talijanske Republike, Vlade Ujedinjene Kraljevine te Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred arbitražnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD

Kao odgovor na pitanja koja mu je odlukom od 22. travnja 1981. uputio arbitar u sporu između Nordsee Deutsche Hochseefischerei GmbH, s jedne strane, i Reederei Mond Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG i Reederei Friedrich Busse Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG, s druge strane, odlučuje:

Sud nije nadležan da odluči o pitanjima koja mu je uputio arbitar.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 23. ožujka 1982.

[potpisi]

* Jezik postupka: njemački